

LBRIS

We know
books

PENELOPI DELTA (1874-1941) – fiica politicianului și omului de afaceri Emanuil Benakis – este cunoscută mai cu seamă pentru literatura sa pentru copii. Basmele ei sunt populare în Grecia și au contribuit la formarea conștiinței naționale în perioada de frământări și confuzie care a urmat formării statului grec modern.

PENELOPI DELTA

Basmul fără nume

Traducere din limba greacă
Andreea Macra

editura
Σοφία

București

Cuprins

1. Pădurea	5
2. Palatul și curtenii	11
3. La casa umilă a Doamnei Înțelepciune	21
4. Reîntoarcerea	35
5. Cadoul Regelui-Văr	51
6. Armata și flota	65
7. Noi descoperiri	87
8. Coroana Regelui	107
9. Unde ne-a dus soarta... ..	113
10. La tavernă	119
11. Paznic sau tăietor de lemne?	131
12. Panica	141
13. Apolodor și Ciungul	147
14. Confruntarea	157
15. Dreptatea	167
16. Centura lui Apolodor	173
17. Munca	181
18. Regele-Văr	193
19. Regele-Unchi	203
20. Regele Înțelept al Doilea	209

Redactor: Tatiana Petrache

Imagine copertă: Ovidiu Gliga

Traducere după originalul în limba greacă: Πηνελόπη Δέλτα, *Παραμύθι Χωρίς Όνομα*, Βιβλιοθήκη «Πηνελόπη Δέλτα», 2017.

© Editura Sophia, pentru prezenta ediție

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DELTA, PENELOPI

Basmul fără nume / Penelopi Delta; trad. din lb. greacă:
Andreea Macra – București: Editura Sophia, 2024
ISBN 978-973-136-975-4

I. Macra, Andreea (trad.)

2

1

Pădurea

Când Regele Înțelept, ajuns la bătrânețe, a priceput că i se apropia sfârșitul, îl chemă la sine pe fiul său, Prințul Nătăfleț, și-i spuse:

– Fiule, gata cu joaca și petrecerile! A sosit vremea să te așezi și tu la casa ta și să iei în mâini frâiele stăpânirii. Eu unul am făcut tot ce mi-a stat în putință. De-acum, ia aminte și încearcă să chivernisești ca un bun rege.

Și îl trimise pe Marele-Sfetnic în regatul vecin, spre a cere mâna tinerei Prințese Aiurita pentru fiul său Nătăflețul, Prințul moștenitor al coroanei Regatului Fără-Noroc.

Ceremoniile de nuntă se petrecură cu mare fast și veselie. Câteva zile mai târziu, după ce își binecuvântă copiii, Regele Înțelept își dădu sufletul în mâna Domnului. La scurt timp avu loc încoronarea Prințului Nătăfleț.

Toate erau numai lapte și miere pentru tânăra pereche. Monedele de aur zburau din cuferele împărătești ale vistieriei bătrânului Rege Înțelept. Cetăți fortificate și pline de soldați stră-

5

juiau Regatul. Palatul strălucitor, zidit pe vârful unui munte împădurit, câștigase inima poporului, iar supușii săi se bucurau de toate, fără a purta grija zilei de mâine. Drumuri largi și bine pietruite uneau Regatul Fără-Noroc cu celelalte regate învecinate. Pretutindenii domneau belșugul și voia bună, huzurul și buna-dispoziție.

Oriunde și-ar fi îndreptat privirea tânărul Rege, de sus, din turnul cel mai înalt al palatului, vedea nesfârșite ogoare semănate, văi și vâlcele înverzite, câmpii și sate cu case de o rară frumusețe, munți acoperiți de păduri și livezi înfrunzite și înmugurite. Nenumărate turme de oi și capre pășteau alături de cirezile de vaci, iar țăranii lucrau pământul ca furnicile, mulgeau vittele, tundeau oile și nu încetau să se ducă prin țară cu mieii, iezii și roadele, pentru negoț.

Așa se scuseră mulți ani. Cu trecerea timpului, părul Regelui a prins a încărunți și a se rări, frumusețea Reginei se ofili, și întregul chip al preafrumosului regat se schimbă. Peste tot se înstăpâni pustiirea.

Câmpiile nesfârșite erau acum sterpe, fără rod, întinzându-se până la hotarele regatului; doar ruinele mai aminteau despre locurile în care, cândva, se înălțau mândre și misterioase cetățile Regelui Înțelept. Din loc în loc, câte o cocioabă dărăpănată părea să mai schimbe ceva din monotonia câmpiei pustii. Vegetația sălbatică și bolovanii acoperiseră dealurile, și drumurile pără-

ginite se pierdeau printre spini. Șuierând cu asprime printre stânci, vântul nu înceta să spună povestea mărețului regat și starea lui jalnică de acum.

Doar pădurile dese mai rămăseseră la locul lor, uitate și necutreierate de picior de om, tăinuind în frunzișul des un întreg univers al fluturilor, găzelor și albinelor, care se bucurau nestingerite de florile sălbatice și parfumate. O sumedenie de frăguțe erau în floare și își împleteau rodul cu murele, iar fructele lor se treceau și cădeau în tină, neculese de nimeni.

Potecile, care altădată se zăreau printre copaci, s-au șters fără urmă, fiindcă nici un om nu mai umbla pe ele. Foioasele și brazii uitaseră atât de mult chipul omenesc, încât se stârni un mare freamăt printre ele și tare se mai legănară și murmurară temător când, într-o zi, se așeză la umbra ramurilor un copilandru. Cu niște ochi căprui, adânci și visători, se tot oprea, contemplând la fiecare pas ba câte o floare, ba câte o găză, cu admirație și uimire, de parcă atunci le vedea pentru prima oară.

– Ce făptură să fie aceasta? întrebă speriat un arbore de mastică, strângându-și frunzele de frică să nu-l zărească băiețandru.

– Cine știe?! răspunse pinul. Probabil este o altă specie de cerb.

Un plop din apropiere și-a aplecat mândru coroana, ca să vadă mai bine cine era acel trecător.

– Cerb?!... rosti el într-o revărsare de răs, și i se întoarseră, pe rând, pe dos, toate frunzulițele, ca niște bănuți.

Pentru o clipă, din verde ce era... se făcu ca argintul:

– Visezi! Cerbul are patru picioare. Acesta, nu vedeți, are doar două!

– Dar ce animal să fie acesta? se neliniști o tufă de mur. Ne este oare inamic?! Nu care cumva să-mi mănânce noul veșmânt și să mă găsească vara despuiată!

– Nu fiți naivi, prieteni! interveni bătrânul platan. Acesta nu este un animal și nici nu mănâncă frunze. Au trecut mulți ani de când nu a mai venit pe aici o astfel de făptură. Dar îmi amintesc că a fost o vreme când pădurea noastră era mereu cercetată de semenii lui. Ei..., vremuri binecuvântate, când oamenii strângeau mierea albinelor, căpșunile, frăguțele și murele...

– Cum? strigară frăguțele, lipindu-se de rădăcinile bătrânului platan. Nu cumva este om?

– Bineînțeles că este om! încuviință bătrânul platan cu blândețe.

Iar plopul murmură:

– Da, cu siguranță este om! Îmi amintesc că am văzut astfel de ființe în tinerețe.

Arborele de mastică, curios, își întinse ramurile ca să îl vadă.

– Cum?! se miră stejarul mândru. Dar ce cauți în regatul nostru?

Și atunci toți copacii s-au aplecat ca să-l vadă pe *omul* care trecea. Era un băiat plătând, de până-n șaisprezece ani. Veșmântul lui de aur și mătase era plin de găuri în coate și genunchi. Iar panglicile aurii care-i legau sandalele erau zdrențuite și prinse cu noduri grosolane. Se întinse la rădăcina platanului, privi îndeaproape fragii încărcăți cu frăguțe de un roșu aprins, le culese și le mănăcă, apoi își puse mâinile sub cap și adormi. Și dormi atât de adânc, că nu a mai auzit șoapta copacilor, nici susurul pârâului care curgea alături, nici fluieratul mierlei zburând din ram în ram și povestind copacilor o sumedenie de istorisiri ciudate.

– E fiul Regelui! anunță bătrânul platan. De necrezut așa ceva! Voi nu vedeți că-i în picioarele goale și are hainele ponosite?!

– Crede-mă pe cuvânt! spuse mierla. Ascultă la mine, fiindcă zbor pe la ferestrele palatului și știu ce se întâmplă acolo.

– Dar de ce nu-și schimbă hainele astea zdrențuite? întrebă pinul intrigat.

– Fiindcă n-are altele, răspunse mierla.

– Cum se poate una ca asta, doar e fiul Regelui! zise cimbrul de câmp, lăsându-și florile în seama albinei care îl bâzâia, tot căutând un loc în care să se așeze și să-i soarbă nectarul.

– Ce tot spui? fluieră mierla. Nu cumva crezi că Regele are ceva în plus față de un cioban? Sau de-un barcagiu?

– Ei! Spui lucruri nemaiauzite! murmură masticul, care nu era convins deloc.

– Credeți-o totuși! insistă albina, dereticând în jurul ei. Spune adevărul mierla! Și Regele poartă astfel de haine zdrențăroase. Iar dacă le-ați vedea pe prințese, chiar v-ați îngrozi!

– De ce? a întrebat fragul.

Atunci mierla zbură aproape de el și șopti:

– Fiindcă pe sub haine nu au nici măcar cămașă!

Și izbucni în râs, fără să-și dea seama că era prea aproape de urechea Prințului.

Atunci băiatul se trezi și se scutură surprins.

Mierla se sperie și zbură departe, iar albina se ascunse între frunzele masticului; copacii își înălțară coroanele, făcând pe neștiutorii, ca și cum n-ar fi observat nimic.

Deja se înserase. Prințul se ridică și își continuă drumul. Ieși din pădure, trecu de pășunea stearpă și, îndreptându-se către palat cu pași grăbiți, urcă muntele, sărind printre bolovani și dâmburi de pământ, ca o căprioară.

Palatul și curtenii

Din palatul mare și strălucitor al Regelui Înțeleptul Întâiul, doar turnul înalt mai rămăsese bun de locuit. Toate celelalte încăperi, sălile mari, coridoarele, dependințele pentru soldați se dărâmaseră. Chiar și turnul înalt era într-o stare deplorabilă. Nimeni nu se mai îngrijise de tencuiala lui. Vântul sufla și șuiera nestingherit prin odăile goale, ale căror geamuri de la ferestre lipseau aproape cu desăvârșire.

Zidurile groase erau încă în picioare. Și acolo, în câteva odăi, locuiau Regele și familia regală.

Apropiindu-se de palat, Prințul auzi gâlceavă, glasuri furioase de femei și bărbați. Se opri o clipă, apoi, cu un oftat adânc, dădu s-o ia înapoi. Dar tocmai în acea clipă, o fată de vreo cincisprezece ani apăru dintre dărâmături și se aruncă în brațele lui.

– Ah, frățioare! Te-ai întors, în sfârșit! îi spusese cu ochii înlăcrimați. Dacă ai ști cât te-am așteptat...

Prințul o îmbrățișă și o întreabă cu tristețe:

– De ce se ceartă iar?

– Ei, ce să fie? Aceleași și aceleași lucruri. Răutăcioasa se sfădește cu Invidioasa, iar tata, căutând să le despartă, nu face decât să le întărească și mai tare.

– Și mama ce face?

– Ce să facă? Se gătește. Ca întotdeauna.

– Și tu, Pace?

– Eu?... eu... și își acoperi fața cu mâinile, izbucnind în plâns. Eu am ieșit afară să te caut, doar tu știi să mă consolezi!

Prințul se așază pe piatră, lângă ea, sprijinindu-și gânditor capul în palme și ascultând strigătele ce se auzeau din palat.

Pacea l-a apucat pe după umeri.

– Spune-mi ceva! îl rugă alintător.

– Ce să-ți spun? șopti fratele ei. O să plec, Pace.

– Să pleci?! Unde?!

– Acolo unde pleacă toți, părăsind regatul nostru, pentru că vor să trăiască cu demnitate.

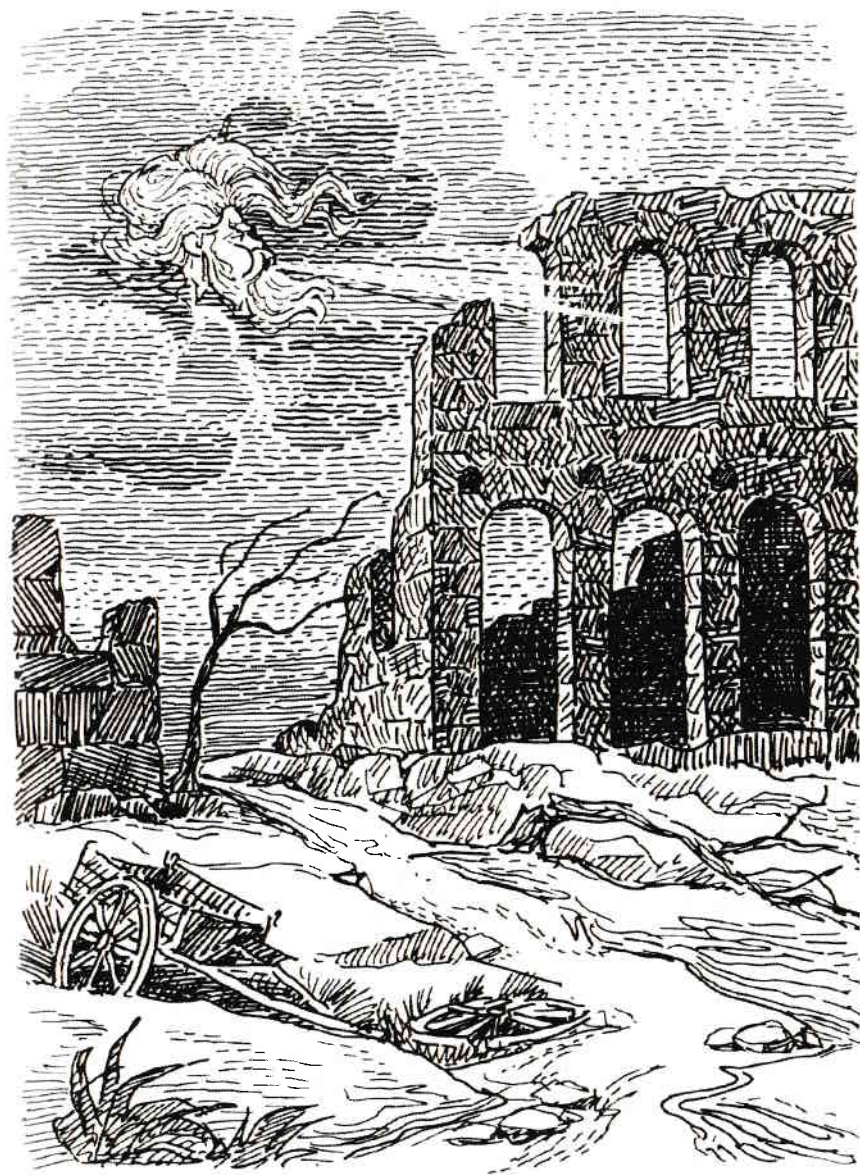
– Și-o să mă lași?!

Atunci Prințul o îmbrățișă.

– Nu, Pace! O să te iau cu mine.

– Pace! Pace! strigă o voce bărbătească din turn. Pace! Unde ești? Hai, te rog, să ne aduci un zâmbet! M-am săturat de surorile astea ale tale, cu țipetele lor!

Și Regele apăru în ușă, cu coroana strâmbă pe chelie și mantia ruptă.

Cei doi frați s-au ridicat și și-au urmat tatăl înăuntru, acolo unde era adunată toată familia.

În fața unei oglinzi crăpate stătea Regina Aiurita. Două slujnice îi prindeau flori și panglici zdrențuite în părul ei cărunt, iar cele două Prințese, Răutăcioasa și Invidioasa, stăteau fiecare în câte un colț al sălii, cu spatele una la alta, cu fețele posomorâte și buzele palide.

– Uite ce bucurie și armonie este în familie! zise Regele încrucișându-și brațele.

Și le privea când pe Invidioasa, când pe Răutăcioasa:

– Așa petrecem toată ziua, una-și sparge piepții alb, alta se văicăre negru!

– Ei, asta nu-i nimic în comparație cu ce trebuie să îndur eu, nefericita?! rosti Regina Aiurita. Ce să mai spun eu, care trebuie să vă suport pe tine, care mă asurzești, și pe fiul tău, care se retrage în pădure când eu îl trimit să-mi culeagă floricele...!

Dar brusc, văzând că plânsul i-a înroșit nasul, Regina Aiurita se opri, zâmbi în oglindă și cu seriozitate începu să-și aranjeze la centură o stea mare de tinichea.

Atunci Regele se ridică și sună din clopoțel. Dar nu apăru nimeni. Sună din nou și... iarăși nimeni.

Se supără, ieși în prag și începu să bată cu pantoful în podea și să strige mânios:

– Vai și-amar cu slujitori ca ai noștri! O să vă tai capul la toți!

Speriat nevoie mare și într-un suflet, apăru Marele Sfetnic. În jurul gâtului i se bălăngănea un lanț de tinichea.

– Stăpâne, să-l ierți pe robul tău..., începu el.

– Unde sunt toți slujitorii mei netrebnici?! îl întrerupse Regele înfuriat. De ce nu răspunde nimeni când sună clopoțelul?!

Dintr-odată însă, Regele văzu colanul Marelui Sfetnic și izbucni în râs.

– Ha, ha, ha! Ce porți la gât în locul colanului de aur?! întrebă el.

Marele Sfetnic se înroși, înghiți în sec, se fâstâci, se pierdu cu firea și într-un final... amuți.

– Ce spui? urlă Regele. L-ai vândut? Ți-ai vândut colanul? De ce?

– Ca să aveți ce mânca la cina de ieri, răspunse Marele Sfetnic cu voce joasă, făcând o reverență până la pământ.

– Aa!... bine, spuse Regele. Te iert de data asta.

Se înfășură cu grație în mantia-i ponosită și continuă:

– Dă ordin să vină Marele Paharnic! Am gâtul uscat. Vreau să-l îndulcesc cu vinul de pe insulă, cel de culoarea topazului, pe care era invidios până și unchiul meu, Regele! Apoi, poruncește ca Marele Ospătar să întindă masa! De ce ne lasă să așteptăm? A trecut ora cinei!

Rămas în reverență până la pământ, Marele Sfetnic stătea tăcut și nemișcat.